EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 31.3.2021
COM(2021) 152 final

2021/0075 (NLE)

Ettepanek:

**NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,**

**millega lubatakse Horvaatial vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 kohaldada maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel**

# SELETUSKIRI

## 1. ETTEPANEKU TAUST

### • Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Energiatoodete ja elektrienergia maksustamine on Euroopa Liidus reguleeritud nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik[1] (edaspidi „energia maksustamise direktiiv“ või „direktiiv“).

Direktiivi artikli 19 lõike 1 kohaselt võib nõukogu lisaks artiklites 5, 15 ja 17 sätestatule komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada, et liikmesriik kehtestab teatavatel poliitilistel kaalutlustel täiendava maksuvabastuse või vähendab maksustamistaset.

Nõukogu 16. detsembri 2014. aasta rakendusotsusega 2014/921/EL[2] on Horvaatial juba lubatud kohaldada vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on pikendada seda luba vastavalt Horvaatia taotlusele, arvestades, et praegune erand kaotas kehtivuse 19. detsembril 2020. Kõnealune vabastus on mõeldud demineerijatena registreeritud juriidiliste isikute kulude vähendamiseks, et kiirendada demineerimistegevust ning aidata Horvaatias rakendada humanitaardemineerimise poliitikat.

Demineerimine toimub vastavalt 1998. aasta rahvusvahelisele konventsioonile jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise kohta (Ottawa konventsioon) ning Oslos 2018. aastal allkirjastatud rahvusvahelisele kassettlahingumoona konventsioonile, millega keelatakse igasugune kassettlahingumoona kasutamine, tootmine, üleandmine ja varumine ning millega kehtestatakse koostöö- ja abiraamistik, et tagada saastunud alade puhastamine, samuti Horvaatia miinivastase tegevuse seadusele (OG 110/15, 118/18 ja 98/19).

Kooskõlas Ottawa konventsiooni artikliga 5 esitas Horvaatia Vabariik 2018. aastal teise taotluse demineerimistähtaja pikendamiseks. Taotlus rahuldati konventsiooni osalisriikide seitsmeteistkümnendal kohtumisel ning nüüd on demineerimistegevuse lõpuleviimise uus tähtaeg 1. märts 2026.

Kooskõlas demineerimistähtaja pikendamisega ja 18. septembri 2020. aasta kirjaga teatasid Horvaatia ametiasutused komisjonile oma kavatsusest pikendada kuni 19. detsembrini 2026 maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel. 13. oktoobri 2020. aasta ja 6. novembri 2020. aasta kirjades esitati lisateavet.

Horvaatia ametiasutused kavatsevad jätkuvalt kohaldada vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel.

[1] ELT L 283, 31.10.2003, lk 51–70.
[2] ELT L 363, 18.12.2014, lk 50–51.

Erandi taotletav kehtivusaeg on 19. detsembrist 2020 kuni 19. detsembrini 2026, mis on kooskõlas praeguse erandiga ja energia maksustamise direktiivi artikliga 19 lubatud maksimaalse ajavahemikuga.

Horvaatia võetava meetme eesmärk on anda stiimul oletatavate miiniväljade kiiremaks demineerimiseks ning põllumajandusmaa ja metsa puhastamiseks lõhkemata lahingumoonast, et neid alasid saaks taas kasutada majandustegevuse jaoks. Meetmel peaks olema ka vahetu positiivne mõju nende inimeste elule ja tervisele, kes elavad miinidest ja lõhkemata lahingumoonast puhastamata aladel.

Meede seisneb selliste gaasiõlide aktsiisimaksuvabastuses, mida kasutatakse masinate käitamiseks miinidega saastatud alade humanitaardemineerimisel, nii et maksuvabastus antakse üksnes demineerimiseks registreeritud juriidilistele isikutele. Meedet rakendatakse aktsiisimaksutagastuste kohaldamise kaudu. Gaasiõliga käitatavad masinad, mille suhtes kohaldatakse aktsiisimaksuvabastust, liigitatakse vastavalt nende kasutuseesmärgile, töövahenditele ja -meetodile. Horvaatia miinivastase tegevuse keskuse pädevad talitused jälgivad ja registreerivad masinate tööd. Iga masina kohta on erivorm, milles registreeritakse masina tööaeg ja kütusekulu iga päeva kohta. Kui projekt on lõppenud, esitab demineerimise valdkonnas tegutsev ettevõtja aktsiisimaksu tagastamise vormi oma konkreetsel alal kasutatud demineerimismasinate kohta ja registreerimisvormi iga masina kohta. Vastavalt oma üldisele vastutusele jälgida aktsiisialaste õigusaktide täitmist kontrollib rahandusministeeriumi haldusalasse kuuluv maksuamet demineeritavat ala käsitleva teabe alusel süstemaatiliselt demineerimismasinates kasutatud kütusekoguseid.

Vastavalt Horvaatia ametiasutuste esitatud andmetele on Horvaatias 44 registreeritud juriidilist isikut ja 43 humanitaardemineerimises kasutatavat masinat. Ent meede ei ole ette nähtud üksnes kõnealuste akrediteeritud ettevõtjate suhtes kohaldamiseks, vaid tulevikus hakatakse seda kohaldama ka uute akrediteeritud ettevõtjate ja demineerimises kasutatavate masinate suhtes. Horvaatia miinivastase tegevuse keskus akrediteerib ja registreerib kõik uued demineerimismasinad, mida kavatsetakse kasutada humanitaardemineerimisel.

Kui meedet ei kohaldata, peavad demineerimisseadmete käitajad, kellel on lubatud Horvaatia territooriumil demineerimistöid teha, maksma mootorikütusena kasutatava gaasiõli eest riiklikku aktsiisimaksu 3060 Horvaatia kuna 100 liitri kohta (ligikaudu 404 eurot, lähtudes 1. oktoobri 2020. aasta vahetuskursist 1 EUR = 7,5630 Horvaatia kuna). Kõnealust aktsiisimaksumäära kohaldatakse ka sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse mootorikütusena ning paiksetes mootorites, raskemasinates ja sellistes sõidukites, mis on mõeldud kasutamiseks väljaspool üldkasutatavaid teid (energia maksustamise direktiivi artikli 8 lõike 2 punktid b, c ja d). Ajaliselt piiratud maksuvabastus võimaldaks ettevõtjatel piiratud aja jooksul vähendada demineerimisega seotud kulusid, luues seega stiimuli oma töö tõhustamiseks meetme kohaldamisajal. See kiirendaks demineerimisprotsessi. Meetmest kasusaajad on juriidilised isikud, kellele on antud siseministeeriumi luba teha demineerimistöid vastavalt miinivastase tegevuse seadusele (OG 110/15, 118/18 ja 98/19) ning kelle seadmed on akrediteeritud vastavalt humanitaardemineerimisel kasutatavate masinate tehnilisi nõudeid ja vastavushindamist käsitlevale korraldusele (OG 53/07, 39/11 ja 57/13).

Horvaatia taotles luba 19. detsembrist 2020 kuni 19. detsembrini 2026, ilma et praegu kehtiv erand katkeks, ja kooskõlas direktiivi artikli 19 lõikes 2 osutatud maksimaalse ajavahemikuga.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Tööstuslikel ja kaubanduslikel eesmärkidel kasutatava gaasiõli maksustamist reguleeritakse direktiiviga 2003/96/EÜ, eriti selle artikliga 8. Artiklitega 5, 15 ja 17 on liikmesriikide jaoks ette nähtud võimalus anda teatavat tüüpi gaasiõli puhul täielik või osaline maksuvabastus või alandada maksustamistaset. Need sätted ei näe siiski ette maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel.

*Energia maksustamise direktiivi sätted*

*Direktiivi 2003/96/EÜ artikli 19 kohase meetme hindamine.*

Direktiivi artikli 19 lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud järgmine:

„Lisaks eelmiste artiklite sätetele, eriti artiklitele 5, 15 ja 17, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada liikmesriigil kehtestada täiendava maksuvabastuse või -vähenduse teatavatel poliitilistel kaalutlustel.“

Maksusoodustuse kohaldamine sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel, võiks toimuda direktiivi artikli 19 alusel, sest sellega on liikmesriikidel lubatud kehtestada täiendav maksuvabastus või -vähendus teatavatel poliitilistel kaalutlustel.

Horvaatia on taotlenud, et meedet võiks kohaldada artikli 19 lõikes 2 lubatud maksimaalse ajavahemiku, st kuue aasta jooksul. See ajavahemik on kooskõlas Horvaatia rahvusvaheliste kohustustega viia lõpule demineerimistööd.

Erand ei tohiks siiski kahjustada kehtiva õigusraamistiku edasist arengut ning selle puhul tuleks arvesse võtta energia maksustamise direktiivi eelseisvat läbivaatamist ja seda, et nõukogu võib võtta vastu õigusakti, mis põhineb komisjoni ettepanekul energia maksustamise direktiivi muutmiseks. Kõnealune läbivaatamine järgneb energia maksustamise direktiivi[3] hindamisele ja nõukogu 28. novembri 2019. aasta järeldustele ELi energia maksustamise raamistiku kohta[4]. Nõukogu kutsus oma järeldustes komisjoni üles analüüsima ja hindama võimalikke variante, et avaldada õigeaegselt ettepanek energia maksustamise direktiivi läbivaatamise kohta, ning palus komisjonil pöörata erilist tähelepanu direktiivi kohaldamisalale, miinimummääradele ning konkreetsetele maksuvähendustele ja -vabastustele.

Kuigi neil asjaoludel näib asjakohane anda luba taotletud ajavahemikuks, tuleks erandi kehtivus seada sõltuvusse sellest, kas kõnealust küsimust käsitlevaid üldsätteid hakatakse kohaldama enne 19. detsembrit 2026.

*Riigiabi eeskirjad*

Horvaatia ametiasutused kavatsevad kohaldada maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel, makstes tagasi kogu aktsiisimaksu kõigile demineerimisega tegelevatele registreeritud ettevõtjatele. Horvaatia ametiasutused väidavad, et meede ei ole riigiabi. Käesolev ettepanek ei piira meetme mis tahes hindamist riigiabi eeskirjade alusel. Lisaks ei piira ettepanek võtta vastu nõukogu rakendusotsus liikmesriigi kohustust tagada riigiabi eeskirjade järgimine.

[3] SWD(2019) 329 final.

[4] Nõukogu 28. novembri 2019. aasta järeldused 14608/19, FISC 458.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

*Tervishoiu- ja keskkonnapoliitika*

Taotletud meede hõlmab peamiselt ELi tervishoiu- ja keskkonnapoliitikat niivõrd, kuivõrd sellega aidatakse Horvaatia Vabariigi piirkondades kiiremini vähendada miinidest veel puhastamata alasid, mis kujutavad endast ohtu inimeste, koduloomadele ning elusloodusele elule ja tervisele. Selle meetmega taotletavad eesmärgid on piirkondlikud ja valdkondlikud, kuna demineeritavad alad asuvad Horvaatia Vabariigi eri piirkondades ning meetmest mõjutatud sektorid on põllumajandus ja metsandus. Meetme kohaldamisel on otsene positiivne mõju inimeste elu ja tervise kaitsele miinide ja lõhkemata lahingumoonaga saastunud aladel.

*Transpordipoliitika*

Meede piirdub gaasiõliga, mida kasutatakse akrediteeritud eriotstarbelistes masinates, mis on spetsiaalselt kavandatud ja ehitatud mineeritud alade puhastamiseks. Samuti kohaldatakse kõnealust meedet ainult Horvaatia Vabariigi aladel, mis on veel miinidest puhastamata. Lisaks tuleks märkida, et kõnealuseid masinaid ei saa kasutada mis tahes vedudeks avalikel teedel.

*Siseturg ja aus konkurents*

Kirjeldatud asjaolude taustal näib meede vastuvõetav ka siseturu nõuetekohase toimimise ning ausa konkurentsi tagamise vajaduse seisukohast, eelkõige seetõttu, et puudub teatavate ettevõtjate eelis teiste ees, kuna meedet kohaldatakse kõigi selliste ettevõtjate suhtes, kes tegelevad humanitaardemineerimisega Horvaatias. Võttes arvesse meetme eripära ja seda, et see piirdub miinidest veel puhastamata Horvaatia Vabariigi aladega, ei mõjuta see ka ELi-sisest kaubandust.

Seega võib järeldada, et meede on kooskõlas liidu tervishoiu-, keskkonna-, transpordi- ja konkurentsipoliitikaga.

Ajavahemik, mille kohta on tehtud ettepanek pikendada maksuvabastuse kohaldamise luba, muudab ebatõenäoliseks, et eelnevates lõikudes esitatud analüüs muutub enne meetme kehtivusaja lõppu.

## 2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ artikkel 19.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 113 hõlmatud kaudse maksustamise valdkond ei ole ELi toimimise lepingu artikli 3 kohaselt iseenesest Euroopa Liidu ainupädevuses.

Siiski võib direktiivi 2003/96/EÜ artikli 19 kohaselt üksnes nõukogu teisese õigusaktiga lubada liikmesriigil kehtestada selle sätte kohaseid täiendavaid maksuvabastusi või -vähendusi. Seepärast ei ole liikmesriikidel õigust nõukogu asemel tegutseda. Subsidiaarsuse põhimõtet seega käesoleva rakendusotsuse puhul ei kohaldata. Kuna käesolev õigusakt ei ole seadusandliku akti eelnõu, ei pea seda aluslepingute protokolli nr 2 kohaselt edastama liikmesriikide parlamentidele subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimiseks.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Maksuvabastus ei ületa kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalikku.

- **Vahendi valik**

Kavandatav vahend: nõukogu rakendusotsus. Direktiivi 2003/96/EÜ artikliga 19 on ette nähtud üksnes sellist liiki õigusakt.

## 3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Meetme võtmiseks ei ole vaja praegu kehtivaid õigusakte hinnata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Käesolev ettepanek põhineb Horvaatia esitatud taotlusel ja käsitleb ainult kõnealust liikmesriiki.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõjuhinnang**

Käesolevas ettepanekus käsitletakse ühe liikmesriigi taotlusel talle antud luba ja mõju hindamine ei ole vajalik.

Horvaatia Vabariigis on 295,9 km² alasid, kus kahtlustatakse miinide olemasolu ning mis hõlmavad 50 linna ja omavalitsust kaheksas maakonnas. Nendele aladele sisenemine ja seal liikumine on keelatud.

Praegu tegelevad demineerimisega 617 demineerijat, objekti haldajat ja abitöötajat, kes teevad demineerimistöid 44 volitatud juriidilise isiku juures. Demineerimistöödeks kasutatakse 43 spetsiaalselt kavandatud demineerimismasinat.

Horvaatia esitatud teabest nähtub, et meetmel on maksutulule piiratud mõju. Horvaatia ametiasutused prognoosivad, et maksukulude kogusumma meetme kuueaastase kestuse jooksul on 3 199 475 Horvaatia kuna (ligikaudu 423 043 eurot).

Horvaatia loodab, et meetmel on positiivne mõju demineerimistööde edukale ja õigeaegsele lõpuleviimisele demineerimistöödega tegelevate ettevõtjate tegevuskulude vähendamise kaudu.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meetmega ei nähta ette lihtsustamist. See tuleneb Horvaatia esitatud taotlusest ja käsitleb ainult kõnealust liikmesriiki.

- **Põhiõigused**

Meetmel ei ole tähtsust põhiõiguste suhtes.

## 4. MÕJU EELARVELE

Meetmega ei kaasne liidule rahalist ega halduskoormust. Ettepanek ei mõjuta seega liidu eelarvet.

## 5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Rakenduskava ei ole vaja. Käesolevas ettepanekus käsitletakse ühele liikmesriigile tema taotlusel antud luba maksuvabastuse kohaldamiseks. Luba antakse piiratud ajavahemikuks kuni 19. detsembrini 2026. Kui pärast kehtivusaja lõppu esitatakse taotlus meetme uuendamiseks, saab meedet hinnata.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ettepanek ei nõua ülevõtmist selgitavaid dokumente.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artikliga 1 lubatakse Horvaatial vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 kohaldada maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel.

Artiklis 2 on sätestatud, et luba antakse alates 19. detsembrist 2020, järgides praegust nõukogu rakendusotsust 2014/921/EL, kuni 19. detsembrini 2026 ehk direktiiviga lubatud maksimaalselt kuueaastaseks ajavahemikuks, nagu Horvaatia taotles.

2021/0075 (NLE)

Ettepanek:

**NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,**

**millega lubatakse Horvaatial vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 kohaldada maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik,[1] eriti selle artiklit 19,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu rakendusotsusega 2014/921/EL[2] lubati Horvaatial kuni 19. detsembrini 2020 kohaldada vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel.

(2) Horvaatia taotles 18. septembril 2020 luba jätkata maksuvabastuse kohaldamist gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel, ajavahemikul 19. detsembrist 2020 kuni 19. detsembrini 2026. Komisjoni palvel esitas Horvaatia 13. oktoobril 2020 ja 6. novembril 2020 taotluse toetuseks lisateavet.

(3) Maksuvabastusega, mida Horvaatia kavatseb kohaldada, tahetakse kiirendada miinidest veel puhastamata alade vähendamist eri piirkondades. Meetmel on otsene positiivne mõju inimeste elule ja tervisele nendes piirkondades.

(4) Meede piirduks akrediteeritud eriotstarbeliste masinatega, mis on spetsiaalselt kavandatud ja ehitatud mineeritud alade demineerimiseks.

(5) Meede piirduks miinidest veel puhastamata aladega Horvaatia territooriumil.

(6) Meedet tuleks kohaldada kõigi selliste ettevõtjate suhtes, kes on seotud humanitaardemineerimisega Horvaatias, seega ei anta ühelegi ettevõtjale majanduslikku eelist.

(7) Sellest tulenevalt on meede vastuvõetav siseturu nõuetekohase toimimise ja ausa konkurentsi tagamise vajaduse seisukohast ning on kooskõlas liidu tervise-, keskkonna-, energia- ja transpordipoliitikaga.

(8) Kõiki direktiivi 2003/96/EÜ artikli 19 lõike 1 alusel antavaid lube tuleb ajaliselt rangelt piiritleda. Selleks et anda asjaomastele ettevõtjatele piisaval määral kindlust ja

[1] ELT L 283, 31.10.2003, lk 51.

[2] Nõukogu 16. detsembri 2014. aasta rakendusotsus 2014/921/EL, millega lubatakse Horvaatial vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 kohaldada maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel (ELT L 363, 18.12.2014, lk 150).

piisavalt aega, et viia lõpule miinidest veel puhastamata alade vähendamise protsess, on asjakohane, et luba antakse kuueks aastaks.

(9) Selleks et tagada demineerimistöid tegevatele ettevõtjatele õiguskindlus ja vältida kohaldatava maksumäära muutmisest tuleneva halduskoormuse võimalikku suurenemist, peaks Horvaatial olema võimalik ilma katkestuseta jätkata maksuvabastuse kohaldamist sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel. Seepärast tuleks rakendusotsusega 2014/921/EL kehtestatud varasema korra sujuvaks kohaldamiseks anda taotletud luba alates 19. detsembrist 2020.

(10) Käesolev otsus ei piira liidu riigiabi eeskirjade kohaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

*Artikkel 1*

Horvaatial on lubatud oma territooriumil kohaldada maksuvabastust sellise gaasiõli suhtes, mida kasutatakse masinate käitamiseks humanitaardemineerimisel. Meede piirdub akrediteeritud eriotstarbeliste masinatega, mis on spetsiaalselt kavandatud ja ehitatud mineeritud alade demineerimiseks.

*Artikkel 2*

Käesolevat otsust kohaldatakse alates 19. detsembrist 2020 kuni 19. detsembrini 2026.

Juhul kui nõukogu näeb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 113 või mõne muu asjaomase sätte alusel ette humanitaardemineerimist käsitlevaid maksusoodustusi hõlmavad üldeeskirjad, kaotab käesolev otsus kehtivuse päeval, mil kõnealused üldeeskirjad jõustuvad.

*Artikkel 3*

Käesolev otsus on adresseeritud Horvaatiale.

Brüssel,

*nõukogu nimel*
*eesistuja*